

Sosiaali- ja terveysalan simulaatio-ohjaamisen osaamista jaetaan Etelä-Pohjanmaalla

24.4.2023

Etelä-Pohjanmaalla on toiminut verkostomaisen simulaatio-oppimisympäristön ja simulaatio-opetusyhteistyön kehittämistyöryhmä vuodesta 2016 alkaen. Kehittämistyöryhmän jäsenet koostuvat Seinäjoen ammattikorkeakoulun, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedun ja Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen edustajista. Tällä hetkellä kehittämistyöryhmään kuuluvat Päivi Rinne, Mari Salminen-Tuomaala, Pasi Jaskari, Kirsi Vuorenmaa, Sami Perälä, Veijo Lahola ja Merja Sankelo. Etelä-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysalan simulaatio-ohjaajaverkosto perustettiin 29.10.2020. (Salminen-Tuomaala & Jaskari 2020.) Siitä alkaen simulaatio-ohjaajaverkosto on toteuttanut 2 koulutustapahtumaa vuosittain. Koulutustapahtumien suunnittelusta, organisoinnista ja toteuttamisesta ovat vastanneet Pasi Jaskari ja Mari Salminen-Tuomaala.

Ensimmäiset koulutustilaisuudet toteutettiin virtuaalisesti koronapandemian alkuvaiheessa. Sen jälkeen koulutustilaisuuksia on päästy toteuttamaan yhteen kokoontuen. Koulutustilaisuuksissa pyritään jakamaan uutta tietoa erilaisista simulaatio-oppimisen kokeiluista ja hyviksi todetuista käytänteistä sekä harjoitteista. Lisäksi koulutuspäivillä esitellään uusia simulaatio-opetusvälineitä ja hyvinvointiteknologiaa.

Simulaatio-ohjaajaverkoston kevään 2023 koulutuspäivän antia

Etelä-Pohjanmaan simulaatio-ohjaajaverkoston kevään 2023 koulutuspäivä toteutettiin 18.4.2023 Seinäjoen

ammattikorkeakoulun simulaatio-oppimisympäristössä. Päivän suunnittelusta ja toteutuksesta vastasivat Pasi Jaskari ja Mari Salminen-Tuomaala. Heikki Rintakumpu Herimedistä osallistui Simulaatio-ohjaajaverkoston koulutuspäivään esittelemällä uusinta simulaatio-opetusvälineistöä. Koulutuspäivään osallistui henkilökuntaa Seinäjoen ammattikorkeakoulusta, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedusta ja Seinäjoen keskussairaalasta.

Haastava asiakastilanne kotihoidossa – toimijan puheohjaus nappikuulokkeella

Pasi Jaskarin simulaatioharjoituksen aiheena oli haastava asiakastilanne kotihoidossa. Eri organisaatioiden simulaatio-ohjaajat pääsivät seuraamaan kodiksi rakennetun simulaatioympäristön ohjaamosta simulaatio-ohjaajan (Pasi) toimintaa. Demosimulaatiossa Sedun perustason ensihoidon opiskelijoista Sofia oli kotihoidon työntekijä, Feetu ikääntynyt kotihoidon asiakas ja Niilo kotihoidon asiakkaan lapsen lapsi. Sofian tullessa kotihoitokäynnille aikaisemmin siisti asiakkaan asunto olikin sekaisin, asiakas käyttäytyi poikkeavasti ja paikalla oli levoton lapsen lapsi etsimässä rahaa. Eri organisaatioiden simulaatio-ohjaajille esiteltiin ennen demosimulaation alkua kirjallinen simulaatiosuunnitelma.

Demosimulaation tarkoituksena oli esitellä yksinkertaista simulaatio-ohjaajan toteuttamaa puheohjausta, jonka avulla vaikutetaan toimijoiden tekemiseen. Puheohjaus toteutettiin kahdella GSM-puhelimella, WhatsApp -sovelluksella (äänipuhelu) sekä kahdella langattomalla nappikuulokkeella. Toinen nappikuuloke oli kotihoidon asiakkaalla ja toinen lapsenlapsella. Puheohjauksen kuuluminen molemmille toimijoille ei aiheuttanut ongelmaa toimijoille. Simulaatio-ohjaaja antoi simulaation etenemisen aikana selkeitä käskyjä hyödyntäen ennakolta määriteltyjä numerokoodeja. Kotihoidon asiakas oli numero 1 ja lapsenlapsi oli numero 2. Puheohjaukset olivat mahdollisimman selkeitä. Esimerkiksi ”numero 2 – kysy kotihoitajalta onko hänen laukussaan lääkkeitä” sekä ”numero 1 – repäise verenpainemansetti pois kädestä”. Puheohjauksen avulla demosimulaatiossa kyettiin vaikuttamaan helposti asiakastilanteen haastavuuden määrään.

Kaikissa kolmessa demosimulaatiossa organisaatioiden simulaatio-ohjaajat olivat yhtä mieltä, että toimijan/toimijoiden puheohjauksesta voi olla etuja. Edut ovat lähinnä simulaatioharjoituksen ohjailu ”tiettyyn suuntaan”, simulaatioharjoituksen nopeuttaminen/hidastaminen tai jonkun tarkasti ajastetun tapahtuman toteutumisen käynnistäminen. Yhdessä tunnistimme myös vaaran, että liian runsas puheohjaus hankaloittaa toimijan luonnollista toimintaa.

Yhdessä ideoitiin, miten erilaisilla tavoilla puheohjausta voitaisiin toteuttaa. Puheohjaus voidaan toteuttaa esimerkiksi viranomaisradiopuhelin Virvellä, edullisilla PMR -radiopuhelimilla, Teamsilla, yksilöohjaamiseen tarkoitetulla langattomalla puhelinjärjestelmällä sekä verkkopelaamisessa käytettävillä internetyhteyttä hyödyntävillä, monikanavaisilla ohjelmilla. Monikanavaisuuden hyöty olisi siinä, että tarvittaessa voi ohjata yksittäistä toimijaa.

Miten nappikuulokeohjausideaa voisi hyödyntää eri organisaatioissa? Jokainen osallistuja keksi omaan työympäristöön käyttötarkoituksia. Leikkausosastolla hätäsektiossa isän toimintaa voi ohjata. Traumasimulaatiossa selällään makaavan asiakkaan raajojen liikkumista, pahoinvointia ja käyttäytymistä voi ajastaa ”hankalaan ajankohtaan”. Hoidon tarpeen arviointitilanteessa asiakkaan käyttäytymiseen voidaan

vaikuttaa.

Dialoginen ohjaus haastavissa hoitotyön puhelinohjaustilanteissa

Mari Salminen-Tuomaala toteutti osallistavat simulaatioharjoitukset, joiden teemana oli Dialoginen ohjaus haastavissa hoitotyön puhelinohjaustilanteissa. Dialoginen ohjaus on monikäyttöinen, asiakaslähtöinen ohjausinterventio, jota tarvitaan erilaisissa hoitotyön asiakas/potilastilanteissa. Sitä on aikaisemmin hyödynnetty erityisesti psykiatrisessa hoitotyössä, mutta sen hyödyllisyys on viime aikoina tunnistettu myös erityisesti akuuttihoitotyössä. Dialogisen ohjauksen juuret ovat kognitiivis-analyyttisessä terapiassa, joka voidaan määritellä erityisesti tavoitteellisena lyhytpsykoterapian menetelmänä. Dialoginen ohjaus kytkeytyy vahvasti tilannetietoisuuteen ja tunneälytaitoihin, joita tarvitaan kaikissa hoitotyön tilanteissa.

Dialogisen ohjauksen näkökulmasta tärkeää on tavoitella tilannetta, jossa asiakas määrittelee keskustelun sisältöä enemmän kuin asiantuntija. Tällöin voidaan välttyä siltä, että asiakkaan tilanteen kannalta tärkeät asiat jäisivät tunnistamatta. Toisinaan asiantuntijan pitkä työkokemus sisältää ennakoivaa ajattelua, joka johdattelee tilanteen tulkintaa liian yleisellä tasolla. Tärkeää on esittää asiakkaalle runsaasti avoimia sekä tarkentavia kysymyksiä. Asiakkaan ilmaisuja ja tilanteen sanoittamista voidaan hyödyntää ohjauksessa.

Dialoginen ohjaus voidaan nähdä prosessina, jossa jaettua tietoisuutta asiakkaan tilanteesta rakennetaan yhdessä. Tällöin asiakkaalta saadaan tärkeää tietoa myös hänen omasta elämäntilanteestaan sekä hänen perheenjäsentensä osallisuudesta ja mahdollisuuksista osallistua hänen tukemiseensa. Dialoginen keskustelu sisältää vastavuoroista vuorovaikutusta ja asiakkaan merkitysten jakamista. Tilanteen merkitys ei ole pelkästään sairauden, oireiden tai diagnoosin sisältämä merkitys, vaan se koskee asiakkaan koko elämäntilannetta.

Simulaatiotilanteessa toteutettiin kaksi erilaista simulaatioskenaariota, joista toisessa puhelinohjauksen asiakkaana oli murrosikäinen tyttö ja toisessa mielenterveysongelmasta kärsivä asiakas. Skenaarion asiantuntija -roolissa olleet toimijat eläytyivät 116117-puhelimen asiantuntijan rooliin. Skenaarioiden toteuttamisen jälkeen osallistujien keskuudessa syntyi runsaasti keskustelua erityisesti puhelinohjaukseen liittyvistä haasteista, vastuukysymyksistä sekä eettisistä kysymyksistä. Todettiin, että haasteena ovat usein ohjaustilanteen lyhyt kesto ja asiakkaan tilanteen epämääräisyys. Tärkeäksi koettiin selvittää puhelun soittajan ikä ja se, oliko hän kotona yksin. Lisäksi olennaista oli selvittää asiakkaan läheisten tilannetta ja mahdollisuutta osallistua asiakkaan tukemiseen tai mahdollisesti lähteä asiakkaan saattajaksi sairaalaan. Ohjattavien asiakkaiden kirjo on moninainen ja vaihteleva. Yhtään samanlaista puhelua ei tule. Tarvitaan asiantuntijuutta löytää oikeat sanat ja ratkaisut lyhyen puhelun aikana. Asiantuntijuus sisältää myös hyvät päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaidot. Simulaatio-opetus koettiin hyvänä menetelmänä kehittää dialogisia ohjaustaitoja sekä tilannetietoisuus-, tunneäly- ja päätöksentekotaitoja.

Yhteenveto

Simulaatio-ohjaajaverkoston koulutukseen osallistuneet kokivat koulutuspäivän antoisaksi. Hyvinvointialueen simulaatio-ohjaajat olivat hyvillään, että oppilaitoksista työelämään siirtyvät ovat tottuneet simulaatioharjoituksiin. Keskusteluissa verkostoiduttiin ja jaettiin ideoita. Vierailu toisen organisaation simulaatioharjoituksissa koettiin toiminnaksi, joka tulisi rohkeasti aloittaa. Siten päästäisiin jakamaan osaamista vieläkin konkreettisemmin. Myös yhteisten simulaatioiden toteuttaminen todettiin tavoiteltavaksi asiaksi.

Syksyn koulutuspäivän sisällöksi nousi tekemiseen painottuva ajatus. Yhdessä voisimme suunnitella 1–2 simulaatioharjoitusta. Suunnittelun jälkeen tehtäisiin tiloihin valmistelut ja varsinainen simulaatioharjoitus oppimiskeskusteluineen toteutettaisiin toinen toisillemme. Vuoden 2024 koulutuspäivissä voisimme syventää ajatuksia etäohjaus- sekä hyvinvointiteknologisissa asioissa.

Kuvassa simulaatio-ohjaajaverkoston koulutuspäivän osallistujia. Edessä istumassa simulaatio-ohjaajaverkoston koulutuspäivän kouluttajat Pasi Jaskari ja Mari Salminen-Tuomaala. Oikeassa reunassa Heikki Rintakumpu Herimedistä. Osa koulutukseen osallistujista oli valitettavasti ehtinyt lähteä ennen kuvan ottohetkeä. Kuvan julkaisemiseen on saatu lupa kuvassa olevilta henkilöiltä.

Simulaatio-ohjaajaverkoston koulutukseen osallistujia ja kouluttajat.

Mari Salminen-Tuomaala

TtT, yliopettaja, dosentti
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

mari.salminen-tuomaala@app-staging.seamk.hion.dev**Pasi Jaskari**
lehtori, sairaanhoitaja yAMK
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä Sedu

pasi.jaskari@sedu.fi Lähteet:

Salminen-Tuomaala, M. & Jaskari, P. (2020). Etelä-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysalan simulaatio-ohjaajaverkoston perustaminen – askel monipuolisen yhteistyön edistämiseen. https://lehti.app-staging.seamk.hion.dev/hyvinvointi-ja-luovuus/etela-pohjanmaan-sosiaali-ja-terveysalan-simulaatio-ohjaajaverkoston-perustaminen-askel-monipuolisen-yhteistyon-edistamiseen/